

Conform stipulațiilor se cerea mai întâi să se reconstituie în mod exact, real, cuantumul și natura dărilor din anul 1783; apoi, comparându-se suma rezultată cu necesitățile indispensabile ale țării, cîrmuirea locală „alcătuită inseparabil din Domn și din Divan să o confirme, să o reducă și chiar să o mărească la nevoie“.

Analizînd bugetul propus de boieri în comparație cu cel al caimacamilor, ambasadorul rus îi atrase atenția că acesta din urmă depășea și bugetul lui Al. Suțu „cunoscut ca lipitoarea cea mai hotărîtă la orice, care a domnit vreodată în cele două provincii“. V.S. Tamara îl sfătui pe domn „să-și consimtă cu generozitate“ să-și reducă pretențiile și totodată, să colaboreze strîns cu A.A. Gervais, consulul general din capitala Moldovei, un om „bine intenționat, cu un caracter blînd și conciliant“¹.

Al. Moruzi a primit scrisoarea lui V.S. Tamara la Galați, în drum spre Iași. Îngrijorat, el a poruncit imediat fratelui său, beizadeaua Dimitrachi, rămas la Constantinopol, să aibă o explicație cu ambasadorul rus și să dezmință toate învinuirile aduse caimacamilor săi de către boieri prin intermediul lui A.A. Gervais.

În conversația avută cu I.P. Fonton, primul dragoman al ambasadei ruse, D. Moruzi a insinuat abil niște afirmații ale lui Yusuf aga, mare vizir, despre politica Rusiei față de Principate, a amintit intrigile lui Al. Suțu și a declarat că fratele său nu a pretins caimacamilor nici un fel de sume și că acuzațiile aduse acestora cum că ar fi amenințat pe boieri și pe mitropolit să subscrie un buget împovărător pentru țară ar fi inexacte².

Lutînd cunoștința de convorbirea dintre I.P. Fonton și D. Moruzi, V.S. Tamara a poruncit primului dragoman să-i ceară lui D. Moruzi să recomande fratelui său dezavuarea conduitei caimacamilor „ca fiind contrare ordinelor sale și să repună pe tapet chestiunea dărilor, să le așeze pe temeiul aceluia din anul 1783 și să se înțeleagă în această privință cu consulul“³.

V.S. Tamara i-a scris din nou și domnului în sensul instrucțiunilor date lui I. P. Fonton subliniind că așezămîntul dărilor va trebui să aibă confirmarea guvernului rus⁴.

Atitudinea fermă a lui V.S. Tamara, convorbirile dintre A. A. Gervais și Al. Moruzi l-au determinat pe acesta din urmă să poruncească boierilor de a lua încă o dată în deliberare așezarea impozitelor pe baza celorla din anul 1783⁵.

„Rezultatul acestei noi deliberări, impozitele fixate, la 3500 pungi, au fost reduse cu 300 pungi... Domnul își propune să mai micșoreze această sumă, astfel că ea să nu treacă de 3000 pungi“⁶.

Din relativ voluminoasa corespondență diplomatică dintre Iași, București (V.S. Tamara i-a cerut și lui C. Ipsilanti ca să-i atragă atenția lui Al. Moruzi să respecte hattișeriful), Constantinopol și Petrograd cu privire la această problemă, am ales trei materiale, pentru a fi publicate; primul cuprinde unele aspecte cu caracter general ale politicii ruse în legătură cu raporturile dintre domni și Poarta otomană și felul în care se resfrîngeau asupra Moldovei și Țării Românești, al doilea cuprinde instrucțiuni concrete referitoare la proiectele de buget puse în discuție, iar ultimul este un răspuns al lui Al. Moruzi vv. către V.S. Tamara.

1. Constantinopol. 1802, decembrie 1/13. — V. Tamara către A.A. Gervais despre politica Rusiei cu privire la raporturile dintre domni și Poartă și despre proiectele pentru așezarea dărilor întocmite de caimacami și de boieri, recomandîndu-i să susțină proiectul boierilor.

Loin de prendre en mauvaise part la lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire, je suis bien aise qu'elle m'ait fourni l'occasion d'avoir avec vous des explications, à mon avis, très nécessaires pour connaître la nature des droits que les traités en partie déterminent, et en partie ne font pour ainsi dire qu'indiquer, de manière qu'on serait fondé à nous les disputer.

Je répondrai en même temps à votre dernière lettre, toutes les deux exigeant de moi des avis et des notions sur le service qui vous est confié.

Les deux traités de paix, les conventions, le sened de 1783 et les hatti-chérifs qui les ont suivis, nous donnent des droits surabondants pour protéger les deux Provinces vis-à-vis le gou-

¹ V. S. Tamara — Al. Moruzi vv., 1/13 decembrie 1802. A.V.P.R. Fond Cancelaria, dos. 2223/1802, f. 349—354.
² A.V.P.R., I. P. Fonton — V. S. Tamara, 10/22 decembrie 1802. Același fond și dosar, f. 374—376. Vezi și scrisoarea lui D. Moruzi către I. P. Fonton, f. 379—380.

³ *Ibidem*, f. 381.

⁴ V. S. Tamara — Al. Moruzi vv. 16/28 decembrie 1802, *Ibidem*, f. 383—384.

⁵ A. A. Gervais — V. S. Tamara 23/XII (4 ian.) 1802, A.V.P.R. Fond Cancelaria, dos 2234, vol. I, f. 90 — 91. Vezi și Al. Moruzi vv. — V. S. Tamara, *ibidem*, f. 92; „Uricariul“, vol. I, p. 10.

⁶ A. A. Gervais — A. P. Voronțov, 21 ian./2 febr. 1803. A.V.P.R. Fond Consulatul General al Rusiei din Iași, dos. 53 f. 1 ciornă.